

povega reda o priliki, ko je stopil v pokoj. Dne 4. oktobra 1892 se je vršila v dvorani ljubljanskega gimnazijalnega poslopja redka slovesnost, pripelo se je namreč Marnu na prsi dobrozasluženo znamenje najvišjega priznanja njegovih zaslug.

A kmalu potem je začel Marn bolehati. Lotila se ga je vodenica. Z največjo udanostjo v voljo božjo prenašal je svojo bolezen ter je bil vsem, ki so ga obiskali, v spodbuden izgled. Najljubše berilo zadnje dni mu je bila prelata Kosarja »Nebeška hrana«. Tako se je Josip Marn pripravil kot veren kristjan za pot v večnost. Poklical ga je Bog iz te solzne doline v nebesko domovino dne 27. januarija, ob 10. uri dopoldne.

Marna ni več, ves narod toči solze po možu, možu plemenitem, kakoršnjih Slovenci le malo štejemo. Postavil si je s svojimi deli trajen spomin in slovenski narod se ga bode vedno spominjal s hvaležnostjo. Res o njem veljajo besede svetega pisma: »Moder človek si pridobiva med svojim ljudstvom čast in njegovo ime bo živel vekomaj.«

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Sv. Marko niže Ptuja 12 fl., Sv. Peter niže Maribora 16 fl., Pernice 7 fl. 12 kr., Sv. Marjeta niže Ptuja 14 fl., Hajdina 16 fl. 50 kr., Studenice 10 fl. 63 kr., Nazarje 5 fl. 4 kr., Ljubno 13 fl. 20 kr., Rečica 5 fl., Luče 1 fl. 50 kr., Šmarje 7 fl. 50 kr., Konjice 51 fl., Prihova 17 fl. 40 kr.

Gospodarske stvari.

Živinski hlev po zimi.

Vsakega kmeta ponos in pravo, nevgrabljivo imetje je lepa, dobro rejena goved; v nji je vtemeljeno kmetovo blagostanje, v nji njegova sreča in prava korist. A če hočemo, da naša goved dobro vspeva in napreduje, ne bodi samo naša briga, da jo, kolikor potrebno, krmimo in hranimo, temveč tudi, da jo skrbno gojimo in snažimo — oboje je neobhodno potrebno. Hrana brez toli prijajoče snage, krmljenje brez odgoje ne prinaša zaželenega dobička, oboje združeno pa vstvarja krasen prosep govejske živine. Snaga je zelo priporočati celo leto, posebno pa po zimi; kajti v tem mrzlem času je najtežje, vzdržati v hlevu red in snažnost, in pregreški zoper to so po tem takem večji in nevarnejši ter se bolj pogostoma nahajajo. Se ve, da moramo priznati, da je prav težko, ravnati se po navodih in pravilih, katera hočemo postaviti, ker so hlevi po največ zidani po starem kopitu in se ni dosti ozir jemalo na telesan razvoj živine, vendar resna in vztrajna volja prebije vse zapreke.

Najprej bodi naša skrb, da ima živina v hlevu toplote dovolj, to nam že narekuje naše srce, ki ima vsmiljenje tudi do živalstva, vrhu tega nam je v veliko korist. Ako namreč ne priskrbimo živini potrebne toplote, mora si jo sama iz sebe pripraviti in potrebuje tako veliko več hrane; umevno je, da čim manjša je toplina v hlevu, čim mrzlejši je zrak, temveč krme v potrebi živina, da kljubuje mrzloti. Skušnja uči, da se najmanj hrane potroši, ako je v hlevu toplote 16 stopinj po Celziju. Mi bi tedaj sklepali, da govedi ta toplota 16 stopinj C. najbolj prija. A da temu ni tako, hočemo v nastopnem dokazati. Pri tako visoki toplini bi vse živinsko telo, ves živalski organizem otrpnil, vsa notranja krepost in stvarilna moč bi oslabela, in to ne hipno, ampak trajno. Če bi tedaj na ta način, da skrbimo za visoko toploto v hlevu, hoteli si prištediti krme in druge hrane, bilo bi to zelo nepredvidno; s tem si

ne bi prištedili ničesar ali malo, zgubili pa mnogo. Zgubili bi marsikatero krepko moč, ki nam je prej, vprežena v težek jarem, vztrajno in neomahljivo vlekla težke vozove, plug in brano, zgubili bi marsikateri polič mleka — živalska moč bi bila vsestranski oslABLJENA. Drugače je, se ve, da ta stvar pri svinjah. Te se naj v kratkem času s primeroma majhno hrano vzredé v debele; tukaj je toplota 16 stop. C. popolnoma umevna.

Splošno naj je naša težnja, da imajo hlevi po zimi toplino 12—14 stop. C., 14 stopinj, ako so v njih krave, teleta ali prasci, 12 stopinj, ako voli in konji, kateri se naj mrzloti, sploh vsem vplivom neugodnega vremena, vetru in dežju privadijo. Dalje naj se po zimi stelje na debelo, da se živini poda suho in toplo ležišče. Če steljemo vsakokrat na debelo, ostane živinsko telo vedno snažno in suho, kar je prevelike važnosti za razvoj telesnega zdravja in telesne moči živine. Da se mora živina tudi po zimi skrbno česati in čohati (strigljati) je samo po sebi umevno.

Ne manjšega vpliva na živinsko truplo in njega vspevanje je tudi zrak, kateri prodira vse prostore hlevje.

Kakor sem že omenil, ovira nas pri skrbi za potrebno toploto, za čist zrak neugodna zgradba hlevov. Čim bolj se trudimo, živalim ohraniti toploto, čim bolj zaprečimo pot mrzlemu zvonanju zraku, tem bolj se kazni zrak v hlevu. In vendar nam je znano, da je čist, zdrav zrak neobhodno potreben vsem bitjam, človeštvu in živalstvu, in da brez njega ni mogoče, potrebam vsakdanjega življenja ugoditi, sploh ne telesno se razvijati.

Vsakemu kmetu je tedaj zelo priporočati skrb za to, da se njegovi hlevi pridno zračijo ter se tako mnogokrat izprijen in pokvarjen notranji zrak po zdravem zvonanju, čeravno mrzlem, zopet očisti, seveda se mora vestno na to paziti, da po živalih ne vleče, kar bi jim nikakor ne prijalo.

Večkrat je hlevji tlak prenapolnjen scavnice, katera neprijetno okuži zrak. Da se to odpravi, naj se naredi tlak, ki ne pripušča tekočine, in žleb, po katerem odteka scavnica; oboje se lahko omisli, ker ni tako drago.

Slednjič še omenimo, da je tudi luč močno vplivna na živalski organizem; radi tega kaže brigati se, da so hlevna okna vedno snažna in prozorna in tako ne ovirajo razsvetljevalne moči dobrodejnih solnčnih žarkov.

V obče je red in snaga, kakor splošno, tako tudi v hlevu kot vsestranski koristna in lepa lastnost le priporočati, nered in nesnaga pa je vsakokrat slabo znamenje za kmeta in njegov značaj.

Zavarujmo sadno drevje proti zajcem!

Da se sadno drevje pred zajčjim zobom ovaruje, zato je potrebno, da se s slamo, trnjem ali protjem ovije. Ravno sedaj je čas, ko je sneg debel in zmrzel še drevje oviti, da ga zajci ne poškodujejo. Drevesna škorja menda ni dolgošću predobna, ker jo le v veliki sili gloda, pa tudi pri njem se pregovor uresniči, da nobeden kruh ni tako ojster, da bi mu glad ne bil mojster.

Gosenična zalega in suho listje, katero še po drevju visi, je polno gosenične in razne mrčesove zalege ter ga moramo prej ko slej obrati, če hočemo prihodnje jeseni sadje imeti. Samo v enem listu je večsilih po več sto gosenic. Listje se mora sežgati.

Sejmovi. Dne 3. februarija v Jarenini, pri Sv. Juriji ob Ščavnici, v Vidmu, v Dolu, v Ivniku. Dne 4. februarija na Dobrni, v Mariboru, v Gorenjem Gradu, pri Sv. Petru v Gorenji Radgoni in v Vojniku. Dne 7. februarija v Celji in v Radgoni.